

III

(Akty przygotowawcze)

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

534. SESJA PLENARNA EKES-U – ODNOWIENIE SKŁADU, 18.4.2018–19.4.2018

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

„Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Dalsze działania na rzecz dokończenia budowy unii gospodarczej i walutowej: plan działania«”

[COM(2017) 821 final]

„Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady i Europejskiego Banku Centralnego »Nowe instrumenty budżetowe na rzecz stabilnej strefy euro osadzone w ramach prawnych Unii«”

[COM(2017) 822 final]

„Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady i Europejskiego Banku Centralnego „»Europejski Minister Gospodarki i Finansów«”

[COM(2017) 823 final]

„Wniosek dotyczący dyrektywy Rady ustanawiającej przepisy służące wzmocnieniu odpowiedzialności budżetowej i średniookresowej orientacji polityki budżetowej w państwach członkowskich”

[COM(2017) 824 final – 2017/0335 (CNS)]

„Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie utworzenia Europejskiego Funduszu Walutowego”

[COM(2017) 827 final – 2017/0333 (APP)]

(2018/C 262/05)

Sprawozdawca: **Mihai IVAȘCU**Współsprawozdawca: **Stefano PALMIERI**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 12.2.2018 i 28.2.2018
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	26.3.2018
Data przyjęcia na sesji plenarnej	19.4.2018
Sesja plenarna nr	534

Wynik głosowania 152/3/2
(za / przeciw / wstrzymało się)

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje proponowany plan działania na rzecz dokończenia budowy unii gospodarczej i walutowej (UGW), ale jego poparcie nie jest pełne i entuzjastyczne ze względu na to, że w pakiecie nie uwzględniono szeregu problemów społecznych, politycznych i gospodarczych, podkreślanych w jego wcześniejszych opiniach. Zakończenie budowy UGW wymaga przede wszystkim silnego zaangażowania politycznego, skutecznego zarządzania i lepszego wykorzystania dostępnych zasobów finansowych, aby faktycznie radzić sobie zarówno z ograniczaniem ryzyka, jak i jego podziałem między państwa członkowskie. Z tego powodu EKES podkreśla, że na szczeblu UE zasady odpowiedzialności i solidarności powinny iść ze sobą w parze.

1.2. EKES wyraża swoje głębokie rozczarowanie tym, że w komunikacie pominięto dwa instytucjonalne komitety doradcze UE – EKES i KR – oraz że rola Parlamentu Europejskiego pozostaje stosunkowo ograniczona. Ponadto nie wspomina się o większym udziale partnerów społecznych i zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w ocenie europejskiego semestru.

1.3. EKES wielokrotnie stwierdzał, że brakuje wyraźnej strategicznej wizji przyszłości i umiejętności odpowiedniej reakcji na kolejne kryzysy gospodarcze i finansowe. Pakiet dotyczący UGW należy oceniać i wdrażać, mając na uwadze, że Europejczycy potrzebują więcej (i lepszej) Europy.

1.4. Na liście unii wchodzących w skład UGW brakuje zalecanej przez EKES unii społecznej oraz nie widać zobowiązania do włączenia Europejskiego filaru praw socjalnych.

1.5. EKES musi ponownie ostrzec, że im dłużej kontynuowana jest obecna polityka oszczędności nieidąca w parze ze skutecznym programem inwestycyjnym, tym bardziej zagrożony jest europejski dobrobyt.

1.6. Najważniejsze w tym kontekście jest dokonywanie napraw zawczasu, na podstawie zaktualizowanej oceny przyczyn tych napraw i określenia odpowiedzialności za szkody. EKES podkreśla potrzebę opracowania nowych instrumentów finansowych służących zapobieganiu sytuacjom kryzysowym i przeciwdziałaniu środkom procyklicznym.

1.7. Głównym priorytetem w programach prac powinno pozostać ukończenie budowy unii bankowej i unii rynków kapitałowych. Obecny wniosek nie zawiera absolutnie żadnych informacji dotyczących europejskiego systemu gwarantowania depozytów, choć EKES wydał już opinię w tej sprawie⁽¹⁾. Ponadto należy podjąć kroki w celu natychmiastowego i skutecznego rozwiązania problemu kredytów zagrożonych.

1.8. Europejski Fundusz Walutowy (EFW)

1.8.1. Proponowane zadanie nowego Europejskiego Funduszu Walutowego – zapewnienie wspólnego mechanizmu ochronnego w ramach jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków – jest niezwykle ważne i należy je w pełni poprzeć. EKES podkreśla jednak potrzebę zapewnienia, by środek ten nie działał jak złoty spadochron, zachęcając banki do podejmowania niepotrzebnego i groźnego ryzyka.

1.8.2. Niezwykle ważne jest, by nowy EFW odgrywał aktywniejszą rolę w kontekście UE, jak Międzynarodowy Fundusz Walutowy na arenie międzynarodowej: by wspierał rozwój gospodarczy oraz amortyzował wstrząsy, a nie tylko zapobiegał kryzysom bankowym.

⁽¹⁾ „Europejski system gwarantowania depozytów” (Dz.U. C 177 z 18.5.2016, s. 21).

1.9. Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej

1.9.1. Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej powinien zostać włączony do prawa UE, razem z przekształceniem Europejskiego Mechanizmu Stabilności w Europejski Fundusz Walutowy, bez możliwości wybiórczego ich traktowania przez państwa członkowskie.

1.9.2. EKES przyjmuje do wiadomości elastyczną interpretację paktu stabilności i wzrostu, jednak stwierdza, że taka elastyczność jest niewystarczająca i zaleca, by na szczelnie UE rozpocząć dyskusje nad wyłączeniem wnoszących wartość dodaną strategicznych inwestycji publicznych z zakresu stosowania paktu stabilności i wzrostu. Takie inwestycje należy postrzegać nie jako koszty, lecz jako źródło przyszłych dochodów oraz przyczynę do cyklu koniunkturalnego przebiegającego bez zakłóceń, zapewniający zarówno tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy, jak i zmniejszanie nierówności, w myśl poprzednich opinii EKES-u⁽²⁾ i zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ⁽³⁾.

1.9.3. Inwestycje publiczne – w tym inwestycje społeczne – faktycznie pozwoliłyby w krótkim okresie zwiększyć popyt, a jednocześnie długofalowo zwiększyłyby potencjał wzrostu gospodarczego, tym samym oferując także trwałe rozwiązanie kwestii długu publicznego.

1.10. Nowe instrumenty budżetowe

1.10.1. EKES w pełni popiera propozycję dotyczącą wprowadzenia specjalnego instrumentu wsparcia konwergencji państw członkowskich na drodze do przystąpienia do strefy euro. Wsparcie techniczne należy ukierunkować na uzyskanie rzeczywistej konwergencji.

1.10.2. Szczególnie ważna do zmniejszenia istniejących rozbieżności między gospodarkami w UE jest funkcja stabilizacji makroekonomicznej, ponieważ ze względu na ograniczenia wynikające z UGW państwa członkowskie są w coraz mniejszym stopniu zdolne do niezależnego działania.

1.11. Minister gospodarki i finansów

1.11.1. EKES popiera utworzenie stanowiska ministra gospodarki i finansów dla UGW jako pierwszy krok w kierunku zwiększenia spójności różnych kierunków polityki, które są obecnie rozproszone. Taka osoba powinna reprezentować strefę euro w organach międzynarodowych, zarządzać proponowanym specjalnym budżetem strefy euro z zachowaniem pełnej przejrzystości i określać pożądany – w ujęciu zbiorczym – kurs polityki budżetowej w strefie euro oraz to, w jaki sposób należy go osiągnąć.

1.11.2. Niemniej jednak wniosek Komisji niesie ryzyko nadmiernej konsolidacji władzy wykonawczej w rękach jednej osoby. W związku z tym EKES wzywa do dalszej refleksji i poprawy demokratycznej rozliczalności proponowanego stanowiska ministra.

2. Wprowadzenie i uwagi ogólne

2.1. Po latach zarządzania kryzysowego, kiedy preferowano metodę międzyrządową, by zrekompensować instytucjonalne braki wynikające z niekompletnej unii gospodarczej i walutowej (UGW), EKES z zadowoleniem przyjmuje odnowione podejście do wykorzystania metody wspólnotowej, która jest jedynym właściwym sposobem zapewnienia demokratycznej legitymacji procesowi decyzyjnemu na szczelnie UE i pogłębienia integracji UE. W tym kontekście zakończenie budowy UGW wymaga silnej woli politycznej, skutecznego zarządzania i lepszego wykorzystania dostępnych zasobów finansowych.

2.2. Jak wskazano we wcześniejszych opiniach⁽⁴⁾, EKES docenia to, że zaproponowano plan działania o ambitnym zakresie i ramach czasowych oraz że zmierza on we właściwym kierunku. Jednakże poparcie Komitetu nie jest pełne i entuzjastyczne ze względu na to, że w pakiecie nie uwzględniono szeregu problemów społecznych, politycznych i gospodarczych – również podkreślanych we wcześniejszych opiniach.

⁽²⁾ Polityka gospodarcza w strefie euro (2016) (Dz.U. C 177 z 18.5.2016, s. 41); Polityka gospodarcza w strefie euro (2017) (Dz.U. C 173 z 31.5.2017, s. 33) i Polityka gospodarcza w strefie euro w 2017 r. (opinia dodatkowa) (Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 216).

⁽³⁾ Cele zrównoważonego rozwoju.

⁽⁴⁾ „CCI/Zasadnicze reformy polityki gospodarczej” (Dz.U. C 271 z 19.9.2013, s. 45); „Realizacja unii gospodarczej i walutowej – następna europejska kadencja” (Dz.U. C 451 z 16.12.2014, s. 10); „Ukończenie UGW: filar polityczny” (Dz.U. C 332 z 8.10.2015, s. 8).

2.3. Po pierwsze, rola Parlamentu Europejskiego nadal pozostaje zbyt ograniczona, a dwa instytucjonalne komitety doradcze UE – EKES i KR – zostały pominięte. Nie wspomina się o wzmocnieniu dialogu społecznego i obywatelskiego na temat europejskiego semestru w drodze bardziej aktywnego zaangażowania partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego. We wcześniejszej opinii EKES zasugerował, że „należy zaangażować Parlament Europejski, parlamenty narodowe, partnerów społecznych i społeczeństwo obywatelskie w proces europejskiego semestru w celu zapewnienia demokratycznej rozliczalności oraz odpowiedzialności. Wymiar społeczny musi być uwzględniony na równi z wymiarem gospodarczym”⁽⁵⁾.

2.4. Szybkie i sprawne sfinalizowanie unii bankowej ma niezwykle istotne znaczenie dla zapewnienia konkurencyjnego europejskiego otoczenia biznesowego i stworzenia rzeczywistej wspólnej waluty europejskiej.

2.5. Ponadto na liście wchodzących w skład UGW unii brakuje zalecanej przez EKES unii społecznej. Brakuje zobowiązania, by w zakresie zarządzania strefą euro włączyć Europejski filar praw socjalnych, ogłoszony w listopadzie 2017 r. w Göteborgu⁽⁶⁾. Aby wprowadzić w życie zawartą w Traktacie koncepcję „społecznej gospodarki rynkowej”, prawom socjalnym należy przypisać tę samą wagę co swobodom gospodarczym.

2.6. Ponadto wydaje się, że Komisja opiera się przed stosowaniem terminu „unia polityczna” lub obawia się go stosować, zastępując go słabszymi i mniej wyrazistymi określeniami jak „demokratyczna rozliczalność” i „wzmocnione zarządzanie”. Nie znajduje to uzasadnienia, jeśli wyraźnie zostanie wyjaśnione, że „unia polityczna” niekoniecznie oznacza pojedynczy podmiot polityczny, lecz szereg małych kroków, w których uznaje się potrzebę wspólnego zarządzania politycznego na poziomie UE w niektórych dziedzinach. EKES bardzo precyzyjnie wyjaśnił to pojęcie w swoich opiniach⁽⁷⁾.

2.7. Pakiet dotyczący unii gospodarczej i walutowej należy oceniać i wdrażać, mając na uwadze, że Europejczycy potrzebują więcej (i lepszej) Europy. EKES wielokrotnie stwierdzał, że brakuje strategicznej wizji przyszłości i umiejętności odpowiedniej reakcji na kryzys gospodarczy i finansowy. Podstawową zasadą zarządzania gospodarczego UE powinno być osiągnięcie większej wartości dodanej na poziomie UE niż przez indywidualne działania państw członkowskich⁽⁸⁾.

2.8. Pomimo trwającego ożywienia skutki kryzysu gospodarczego nadal są obecne w naszym codziennym życiu i w bieżących strategiach politycznych państw członkowskich. EKES ostrzegł już, że im dłużej kontynuowana jest obecna polityka oszczędności, nastawiona przede wszystkim na cięcie wydatków, nieidąca w parze ze skutecznym planem inwestycyjnym na rzecz generowania dochodu przez wzrost gospodarczy, spójność społeczną i solidarność, tym wyraźniej widać będzie, że pogłębiające się społeczne nierówności zagrażają integracji gospodarczej i dobrej koniunkturze w Europie⁽⁹⁾.

2.9. Ponadto rynki kapitałowe są dalekie od integracji i nie są jeszcze w stanie wchłaniać symetrycznych i asymetrycznych wstrząsów, jak miało to miejsce w przypadku Stanów Zjednoczonych. Spodziewane jest dalsze rozdrobnienie, biorąc pod uwagę postępy w negocjacjach w sprawie brexitu i zbliżające się wystąpienie jednego z największych na świecie rynków kapitałowych z europejskiego jednolitego rynku. Należy podjąć kroki, by temu przeciwdziałać.

3. Ustanowienie Europejskiego Funduszu Walutowego (EFW)

3.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje przekształcenie Europejskiego Mechanizmu Stabilności (EMS) w EFW, uważając, że proponowane umocowanie instytucjonalne jeszcze bardziej zwiększy przekonanie o zdolności UE do reagowania na przyszłe kryzysy finansowe i gospodarcze.

3.2. EKES podkreśla potrzebę opracowania nowych instrumentów finansowych służących zapobieganiu sytuacjom kryzysowym i wspieraniu środków antycyklicznych. Podobnie jak w odniesieniu do całego pakietu, można tu mówić o dokonywaniu napraw zawczasu. W miarę jak EFW będzie zastępować ESM, wraz z jego obecnymi strukturami

⁽⁵⁾ „Pogłębienie UGW do 2025 r.”, pkt 1.5 (Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 124).

⁽⁶⁾ Europejski filar praw socjalnych

⁽⁷⁾ „Ukończenie UGW: filar polityczny” (Dz.U. C 332 z 8.10.2015, s. 8); „Pogłębienie UGW do 2025 r.” (Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 124).

⁽⁸⁾ „Finanse UE do 2025 r.”, pkt 1.2 i 1.3 (Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 131).

⁽⁹⁾ „Metoda wspólnotowa dla demokratycznej i społecznej UGW”, pkt 1.2 (Dz.U. C 13 z 15.1.2016, s. 33).

finansowymi i instytucjonalnymi, bardzo ważne jest, by rozwijać jego zdolności i możliwości pod bezpośrednim nadzorem Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego oraz w ścisłej współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym.

3.3. Bardzo ważnym nowym elementem wniosku Komisji jest zdolność EFW do zapewnienia wspólnego mechanizmu ochronnego dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, jak to uzgodniły państwa członkowskie w 2013 r. EKES przyznaje, że wspólny mechanizm ochronny będzie oferować większą wiarygodność w sektorze bankowym, jednak zwraca uwagę na potrzebę zagwarantowania, że proponowany środek nie będzie działał jak złoty spadochron, zachęcając banki do podejmowania niepotrzebnego i groźnego ryzyka.

3.4. UE nie potrzebuje wzmocnienia kontroli finansowej nad państwami członkowskimi, lecz raczej poprawy skuteczności i trwałości istniejących instrumentów finansowych. Podobnie jak Międzynarodowy Fundusz Walutowy na szczeblu międzynarodowym, nowy EFW powinien odgrywać aktywniejszą rolę w kontekście UE, wspierać rozwój gospodarczy w całej UE oraz amortyzować wstrząsy asymetryczne i symetryczne, a nie tylko zapobiegać kryzysom bankowym.

3.5. EFW powinien zwłaszcza móc podejmować szybkie interwencje i przeciwdziałać wstrząsom asymetrycznym, którym nie można zaradzić na poziomie państw członkowskich, a które mogłyby ewentualnie rozprzestrzenić się na inne kraje UE, co zagroziłoby integralności strefy euro i jednolitego rynku. Państwa członkowskie, których walutą nie jest euro, ale które są częścią unii bankowej, powinny także mieć możliwość korzystania z EFW, pod warunkiem, że wniosą wkład do kapitału zakładowego.

3.6. Stale rosnące poziomy kredytu zagrożonych w dalszym ciągu obciążają bilanse banków i stanowią ogromną przeszkodę dla dalszego finansowania gospodarki UE. Ograniczają podaż kredytów, zakłócają ich przyznawanie, osłabiają zaufanie rynku i spowalniają wzrost gospodarczy. Natychmiastowo konieczne są środki służące zmniejszeniu poziomu kredytów zagrożonych i powinny one pozostać jednym z głównych priorytetów instytucji europejskich.

3.7. Potrzebie zwiększenia wiarygodności nowego EFW powinny towarzyszyć środki zapobiegania kryzysom i środki chroniące podatników przed odpowiedzialnością za długi niewypłacalnych banków.

3.8. EFW powinien działać we współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC), ponieważ ten pierwszy może pomóc odpierać spekulacyjne ataki na państwa członkowskie, podczas gdy ten drugi może tylko uruchamiać środki finansowe na odpieranie ataków na duże systemy gospodarcze. W tym kontekście EKES ubolewa, że w omawianym pakiecie Komisja nie zaproponowała otwarcia dyskusji na temat poprawy statutu EBC, tak by w uzupełnieniu do stabilności cen jako drugi cel polityki pieniężnej wprowadzić wzrost i pełne zatrudnienie.

3.9. EKES popiera zarówno konsultacyjną rolę, jaką nadano Parlamentowi Europejskiemu w procesie mianowania dyrektora zarządzającego EMF, jak i zobowiązanie sprawozdawcze w cyklu rocznym wobec Parlamentu, Rady i Komisji.

3.10. Obecny wniosek nie zawiera absolutnie nic na temat europejskiego systemu gwarantowania depozytów – Komisja istotnie przedstawiła wniosek w tej sprawie w listopadzie 2015 r., ale prawodawcy jak dotąd nie byli w stanie dojść do porozumienia, choć EKES już wydał swoją opinię⁽¹⁰⁾.

4. Włączenie treści Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej do ram prawnych Unii

4.1. EKES jest głęboko przekonany, że Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu oraz Europejski Mechanizm Stabilności zostały ustalone w szczytowym momencie kryzysu jako instrumenty międzyrządowe, które w szerokim ujęciu stanowią wyraz zasad odpowiedzialności i solidarności na szczeblu UE. Zdaniem EKES-u zasady te idą ze sobą w parze i nie można uzyskać postępów w zakresie jednej z nich, pomijając jednocześnie drugą. Należy je zatem włączyć razem i nadać im równy status na mocy prawa UE, a państwa członkowskie nie mogą ich traktować wybiórczo. Odpowiedzialność i solidarność powinny być stosowane łącznie jako pakiet.

4.2. W proponowanej dyrektywie w sprawie włączenia Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu do prawa UE uwzględnia się elastyczne podejście Komisji do przepisów dotyczących paktu stabilności i wzrostu, jednak EKES stwierdził już, że taka elastyczność nie jest wystarczająca i że na szczeblu UE należy rozpocząć dyskusje nad rzeczywistym przepisem, który wyłączy wnoszące wartość dodaną inwestycje publiczne z zakresu paktu stabilności i wzrostu – przepisem powszechnie zwanym „złotą regułą”.

⁽¹⁰⁾ „Europejski system gwarantowania depozytów” (Dz.U. C 177 z 18.5.2016, s. 21).

4.3. W związku z tym EKES uważa za problematyczną propozycję, by Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu, a zwłaszcza pakt budżetowy zostały włączone w ramy prawne UE bez żadnej dodatkowej elastyczności, w szczególności w zakresie inwestycji publicznych lub kwestii społecznych. Tego rodzaju inwestycje powinny być w razie potrzeby ukierunkowane na poprawę wydajności i konkurencyjności przez finansowanie projektów dotyczących badań i rozwoju, fizycznej i społecznej infrastruktury, digitalizacji gospodarki i nieustannego rozwijania umiejętności radzenia sobie ze zmianami technologicznymi i otwartością w skali światowej.

4.4. Zrównoważone budżety, które nie pozwalają na finansowanie dłużne inwestycji publicznych, będą negatywnie wpływać na rozwój gospodarczy (poprzez podwyższenie podatków i cięcia w wydatkach publicznych). Inwestycje publiczne – pozostające na najniższym od 20 lat poziomie w UE – nie powinny być postrzegane jako koszty, a zatem jako część deficytu publicznego, ale raczej jako źródło przyszłych dochodów, przyczynę do cyklu koniunkturalnego przebiegającego bez zakłóceń, zapewniający wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy.

4.5. Komitet popiera sprawozdanie grupy zadaniowej wysokiego szczebla pod przewodnictwem Romano Prodiego i Christiana Sauttera dotyczące zwiększenia inwestycji w infrastrukturę socjalną w Europie w celu przyspieszenia tworzenia miejsc pracy i poprawy dobrobytu, stanu zdrowia, mieszkalnictwa i umiejętności⁽¹¹⁾.

4.6. Jeżeli osiągnięte zostanie porozumienie, że zorientowane przyszłościowo produktywne inwestycje publiczne będą traktowane w sposób bardziej uprzywilejowany, włączenie Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu oraz EFW w ramy prawne UE może przyczynić się do wzmocnienia narzędzi naszej polityki budżetowej oraz rozwijania skutecznego, lepiej usankcjonowanego i bardziej demokratycznego zarządzania UGW.

5. Nowe instrumenty budżetowe na rzecz stabilnej strefy euro

5.1. Szczególnie istotna jest funkcja stabilizacji makroekonomicznej, ponieważ jej nieobecność była jedną z przyczyn strategicznego kryzysu w UE. Podczas gdy z jednej strony państwa członkowskie mają mniejszą możliwość niezależnego działania i wpływania na rynek pracy i system opieki społecznej, z drugiej strony nie utworzono jeszcze na szczeblu europejskim żadnych sieci ochrony socjalnej, które umożliwiłyby wszystkim obywatelom korzystanie ze wzrostu i globalnej konkurencji⁽¹²⁾.

5.2. EKES w pełni popiera propozycję dotyczącą wprowadzenia specjalnego instrumentu wsparcia konwergencji państw członkowskich na drodze do przystąpienia do strefy euro. Wzmocniłoby to rolę strefy euro na arenie międzynarodowej i spowodowało większe wykorzystanie euro jako waluty. Wsparcie techniczne musi być ukierunkowane na uzyskanie rzeczywistej konwergencji, aby zapobiegać wszelkim rodzajom zagrożenia ogólnego dobrobytu obywateli i gospodarek w krajach kandydujących do strefy euro oraz ograniczać te zagrożenia.

5.3. Dalszą drogę powinny wytyczać racjonalna polityka budżetowa i wydatkowanie zorientowane na inwestycje, zważywszy na to, że wysoki stosunek długu publicznego do PKB często wynika z kryzysu gospodarczego i recesji. W tym kontekście EKES apeluje o sprawne mechanizmy, które mogą zostać szybko uruchomione w wypadku pogorszenia koniunktury gospodarczej i uważa, że proponowana stawka w wysokości 1 % PKB jest odpowiedniego poziomu.

5.4. EKES popiera utworzenie budżetu strefy euro w ramach budżetu UE. Pozwoliłoby to uniknąć tworzenia nowych instytucji, które mogłyby doprowadzić do politycznego rozłam między państwami członkowskimi strefy euro i państwami spoza strefy euro. Tak czy inaczej potrzebna jest poważna reforma budżetu UE.

5.5. Jak już stwierdził EKES⁽¹³⁾, istotnej wielkości osobny budżet strefy euro wyposażony we własne dochody podatkowe pozwalałyby dokonywać tymczasowego, lecz znaczącego transferu zasobów w razie wstrząsów o zasięgu regionalnym, przeciwdziałałyby poważnej recesji w strefie euro jako całości i zapewniał niezbędną stabilność finansową, z funkcją stabilizacji makroekonomicznej na rzecz ochrony inwestycji oraz walki z bezrobociem i niepewnym zatrudnieniem.

⁽¹¹⁾ L. Fransen, G. del Bufalo and E. Reviglio, *Boosting Investment in Social Infrastructure in Europe. Report of the High-Level Task Force on Investing in Social Infrastructure in Europe*, [Sprawozdanie grupy zadaniowej wysokiego szczebla ds. inwestycji na rzecz infrastruktury społecznej w Europie, „Wspieranie inwestycji w infrastrukturę społeczną w Europie”], European Economy Discussion Paper nr 74, styczeń 2018 r.

⁽¹²⁾ „Finanse UE do 2025 r.”, pkt 3.3.1 (Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 131).

⁽¹³⁾ „Finanse UE do 2025 r.”, pkt 3.3 (Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 131).

6. Europejski minister gospodarki i finansów

6.1. EKES wielokrotnie podkreślał⁽¹⁴⁾, że stanowisko ministra gospodarki i finansów UGW jest konieczne, jako pierwszy krok w kierunku poprawy spójności kierunków polityki, które są obecnie rozproszone ze względu na dużą liczbę różnych zaangażowanych instytucji. Taka osoba powinna reprezentować UGW w organach międzynarodowych. Powinna zarządzać swoim własnym budżetem, kierując się zasadami prostoty, przejrzystości, sprawiedliwości i demokratycznej rozliczalności. Minister powinien być również odpowiedzialny za określenie pożądanego – w ujęciu zbiorczym – kursu polityki budżetowej w strefie euro oraz tego, w jaki sposób należy go osiągnąć.

6.2. Opisane w komunikacie Komisji funkcje i cechy bardziej przywołują na myśl stanowisko ministra finansów strefy euro niż całej UE. Jednak we wniosku Komisji nie przedstawiono rzeczywistego i faktycznego stanowiska ministra finansów, a wprowadzająca w błąd nazwa mogłaby stać się źródłem mylnych oczekiwań i nieporozumień.

6.3. EKES uważa, że połączenie stanowiska reprezentanta strefy euro na szczycie UE ze stanowiskiem przewodniczącego Eurogrupy, przewodniczącego rady zarządzającej nowego EFW i wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej stanowiłoby nadmierną konsolidację władzy wykonawczej w rękach jednej osoby. Ponadto EKES uważa za niedemokratyczną propozycję, by przewodniczący Eurogrupy automatycznie zostawał na dwie kadencje w celu zsynchronizowania jego kadencji w Eurogrupie z kadencją Komisji Europejskiej.

6.4. EKES obawia się, że proponowana struktura w swojej obecnej formie mogłaby mieszać rolę Komisji z rolą Rady, co mogłoby podważać delikatną równowagę między interesami Wspólnoty a interesami krajowymi, na której opiera się Unia Europejska. W związku z tym EKES wzywa do dalszej refleksji i poprawy demokratycznej rozliczalności proponowanego stanowiska ministra.

6.5. Z komunikatu nie wynika ponadto, czy utworzono by więcej stanowisk ministerialnych, czy też jest to tylko pojedynczy przypadek. Takie stanowisko będzie miało sens tylko wówczas, gdy UE będzie miała swój własny budżet i własne dochody z podatków oraz instrumenty i strategie do zarządzania budżetem, a tym samym będzie w stanie wspierać wzrost gospodarczy i równość społeczną.

Bruksela, dnia 19 kwietnia 2018 r.

Luca JAHIER
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽¹⁴⁾ „Ożywienie wzrostu gospodarczego”, pkt 3.2 (Dz.U. C 143 z 22.5.2012, s. 10); „Ukończenie UGW: filar polityczny”, pkt 4.3.1 i 4.3.4 (Dz.U. C 332 z 8.10.2015, s. 8); „Polityka gospodarcza w strefie euro (2016)”, pkt 3.5 (Dz.U. C 177 z 18.5.2016, s. 41); „Polityka gospodarcza w strefie euro (2017)”, pkt 1.13 (Dz.U. C 173 z 31.5.2017, s. 33), „Pogłębienie UGW do 2025 r.”, pkt 1.11 (Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 124).